

og et Flertal, idet et Mindretal har ment, at man i Landets magre Egne ikke skulde bestemme Loddernes Størrelse efter det geometriske Areal, men efter den i Lovforslagets § 7 anførte Sum, medens Flertallet har ment, at man kunde opnå det samme ved at stryge enkelte Ord, saaledes at der i Paragraffen kom til at staa: I Landets magre Egne kan Loddene dog have et større geometrisk Areal. Det ærede Medlem, som talte paa Mindretallets Vegne, spurgte mig, om jeg kunde slutte mig til de Udtalelser, der falder fra den ærede Ordførers Side, og som gik ud paa, at man for disse Egnes Vedkommende faktisk kun vilde komme til at tage Hensyn til Arealernes Størrelse, medens Arealets Størrelse lodes ude af Betragtning. Jeg skal hertil svare, at ganske vist skal der tages Hensyn til Arealens Størrelse ligesom ved Loddere i andre Egne, men Arealens Størrelse kan i Virkeligheden ikke danne nogen som helst Norm for, hvor stor Loddene skal være; vi ere nødt til at tage et dobbelt Hensyn baade til Arealets Bortet og til det geometriske Areal. Det, som Flertallets Endringsforslag gaar ud paa — en Endring, som jeg kan tiltræde — er, at der ganske i Almindelighed for magre Egne ikke skal tages Hensyn til det geometriske Areal's Størrelse. Jeg maa befende, at jeg ikke har kunnet forstaa eller følge det Syn, som den ærede Ordfører for Mindretallet har paa denne Sag, men jeg tror, at der foreligger en Misforstaaelse af Forholdet. Jeg skal imidlertid mellem 2den og 3dje Behandling konferere nærmere med det ærede Medlem, og jeg tror, at vi saa vilde komme til Forstaaelse, og at det ærede Medlem vil kunne føle sig tilfreds ved den af Flertallet foreslaede Ordning. — Endringsforslagene til § 5 og Endringsforslagene under Nr. 12 og 13 til § 6 kan jeg tiltræde Mindretallets Endringsforslag under Nr. 14 til § 6 og Nr. 15 til § 7, mener jeg derimod ikke at kunne slutte mig til, ligesaa lidt som Udvalgets Flertal har kunnet det. Jeg tror, at der i disse Forslag, hvis de vedtages, vil laabebare sig et Principstifte med Hensyn til, hvornaar man kan anvende Ekspropriation og hvornaar ikke. Det er jo Grundlovens Regel, og den har altid været fulgt, at man kun maa anvende Ekspropriation, naar den foretages til det Almenss Vel, og naar det ærede Medlem udtalte, at der kunde ikke være Tvivl om, at denne Fordring blev fyldestgjort ved dette Endringsforslag, tror jeg ikke, det ærede Medlem har Ret deri. Her bliver jo i Virkeligheden Tale om at anvende Ekspropriation i Enkeltmands Favør. Ganske vist

er den Opgave, som vi her have at løse, en Samfundsopgave, og det er vel alt, hvad vi have at beskæftige os med her, men det, som det drejer sig om her, er at staae den enkelte Arbejder, der ikke vil kunne finde en Jordlod, der kondenerer ham, en saadan ved Ekspropriation, og jeg tror ikke, at det gaar an at staae fast, at Ekspropriation kan foretages i saadanne Tilfælde. Det vil let kunne faa for vide Konsekvenser, og jeg tror ikke, der vil være Nødvendighed for at gaar til en saadan Bestemmelse. Jeg tror ganske vist, at det ærede Medlem har Ret i, at der i enkelte Egne, navnlig hvor Fæstegodsset endnu eksisterer, vil kunne opstaa nogle Vanskeligheder, men det er jo heller ikke Meningen, at man ved dette Lovforslag absolut skal sørge for, at der overalt i Landet kan staaes saadanne Arbejderboliger. Lad os først se, hvorledes det gaar i de Egne, hvor der virkelig er Trang dertil, saa kunne vi jo altid senere komme til at tale om, hvilke yderligere Foranstaltninger vi maa træffe, for at bringe hele denne Sag til endnu videre Udførelse. De fleste Steder vil der ganske sikkert være Jord nok at faa. De Huse, der her blive stilled til Raadighed, blive ikke billige. Folk ville vistnok gerne sælge deres Jord til Opførelse af Huse af den Art, her er Tale om. — Jeg maa gøre en lille Bemærkning til Udvalgets Endringsforslag Nr. 16, som gaar ud paa, at der ikke af Landarbejderne skal forlanges et ligefrem Tilbud og Overslag over, hvor meget det vil koste at opføre Bygningerne paa Jordloddene. Den ærede Ordfører motiverede dette Endringsforslag fuldkommen korrekt derved, at det vilde være uheldigt, om de mange Landarbejdere, der indgave Ansøgning om at faa saadanne Huse, med den ringe Udfigt, som Størsteparten af dem vilde have til at opnå et saadant Hus, skulde anvende Udgifter paa at staae Tilbud om Bygningernes Opførelse. Ja, det er netop en af de Ulemper, som viser sig at følge af, at man aabner Døren saa vidt, som Udvalget foreslaar. Naar Tilstrømningen bliver saa stærk, som Udvalget forudsætter, og ønsker, saa kommer den Ulempe frem, at Andragene kunne komme til at afholde Udgifter, som i det givne Tilfælde vilde sig at være frugtesløse, forgæves. Ganske vist vilde det jo være heldigt, at man, hvis man kom til at stille ringere Fordringer, end jeg mener, man for Tiden bør stille til Landarbejdernes Kapitalstyrke, naar han kommer for at faa Hus, kunde opnå, at hans Pengene ikke bleve spildte paa den angivne Maade, men i ethvert Tilfælde vilde det da vist være nødvendigt, at Sagen blev ordnet